

DDR: koekoeksjong uit het E.G.-nest. De E.G. en de interduitse handel.

Christine Buisseret

INLEIDING

Bij het Verdrag van Rome van 1957 tot oprichting van de E.G., werd een Protocol gevoegd waardoor rekening werd gehouden met de handel tussen West- en Oost-Duitsland*. In dit Protocol betreffende «de binnenlandse handel van Duitsland en de daarmee samenhangende vraagstukken» werd vooropgesteld dat de instelling van de gemeenschappelijke markt geen inbreuk hoefde te maken op de regeling die voor de interduitse handel bestond. Deze handel was vrij van tol-heffingen zodat hier het gemeenschappelijk buitentarief doorbroken werd. Dit bevoordeligde West- en Oost-Duitsland ten opzichte van de overige lidstaten van de E.G. Deze regeling hield ook het gevaar in dat goederen afkomstig uit de D.D.R. of andere landen de Bondsrepubliek zouden binnendringen zonder douanerechten of heffingen te betalen. En eenmaal in West-Duitsland bevonden deze goederen zich in het vrij verkeer en konden ze ongehinderd circuleren in de hele gemeenschap. De overige lid-staten waren over deze situatie enigszins ontstemd en voelden zich benadeeld.

* Genoemd Protocol luidt als volgt:

de hoge verdragsluitende partijen,

In overweging nemende thans ten gevolge van de deling van Duitsland heersende toestanden.

Hebben overeenstemming bereikt omtrent de volgende bepalingen, welke aan het Verdrag zijn gehecht:

1. Aangezien het handelsverkeer tussen de Duitse gebieden waar de Grondwet voor de Bondsrepubliek Duitsland geldt, en de Duitse gebieden waar die Grondwet niet wordt toegepast, deel uitmaakt van de binnenlandse handel van Duitsland, vereist de toepassing van het Verdrag in Duitsland geen enkele wijziging van de thans voor die binnenlandse handel bestaande regeling.

2. Iedere Lid-Staat brengt de akkoorden inzake het handelsverkeer met de Duitse gebieden waar de Grondwet voor de Bondsrepubliek niet wordt toegepast, alsmede hun uitvoeringsbepalingen ter kennis van de andere Lid-Staten en van de Commissie. Hij waakt ervoor dat deze uitvoering niet in tegenspraak is met de beginselen van de gemeenschappelijke markt, en treft met name passende maatregelen om te vermijden, dat het economische bestel van de andere Lid-Staten wordt geschaad.

3. Iedere Lid-Staat kan passende maatregelen treffen ten einde te verhinderen dat voor hem moeilijkheden ontstaan uit de handel tussen een Lid-Staat en de Duitse gebieden waar de Grondwet voor de Bondsrepubliek niet wordt toegepast.

Gedaan te Rome, de vijftiende maart negentienhonderd zeventienvijftig.

Toen in 1972 West- en Oost-Duitsland het Basisverdrag ondertekenden waarin ze elkaar als soevereine en gelijke staten erkenden, rees dan ook de vraag of de regeling van het Protocol niet moest worden aangepast.

We willen nu de regeling van het Protocol nagaan, en de invloed van het basisverdrag op deze regeling, om dan te eindigen met een overzicht van de relaties tussen de twee Duitse landen enerzijds en tussen de E.G. en de interduitse handel anderzijds.

§1. Het Protocol betreffende de interduitse handel

Na de feitelijke verdeling van het Duitse grondgebied heeft West-Duitsland steeds de eenheid van Duitsland nagestreefd. Een intensief handelsverkeer met Oost-Duitsland dat niet gehinderd werd door douanerechten en heffingen was één van de middelen om dit doel te bereiken. Bij de oprichting van de Europese Gemeenschap heeft men deze interduitse handel niet willen verstoren. Daarom werd er een Protocol bij het E.G.-Verdrag gevoegd; dat de «thans voor die binnenlandse handel bestaande regeling» onverlet laat. Door de eerste paragraaf van het Protocol wordt de interduitse handel als binnenlandse handel bestempeld. (1)

Waaruit bestond nu die bestaande regeling die gehandhaafd wordt? In het «Interzonehandelsakkoord» van 20 september 1951 werd voorzien dat op het handelsverkeer tussen de twee Duitse staten geen douanerechten of heffingen werden toegepast. (2) Op 16 augustus 1960 werd dit akkoord vervangen door een nieuw akkoord dat verder bepaalde voor welke leveringen deze regeling voorbehouden was. Er werd bepaald dat voor de levering van goederen die noch in de Bondsrepubliek, noch in de D.D.R. zijn gewonnen of vervaardigd een afzonderlijke regeling tussen de partijen nodig was. Een dergelijke regeling werd echter nog nooit getroffen. (3) Op de produkten die via de D.D.R. uit derde landen in de Bondsrepubliek worden ingevoerd, wordt door de Bondsrepubliek de normale regeling voor produkten uit derde landen toegepast. (4) Anderzijds worden op de produkten die vanuit de D.D.R. de overige lid-staten binnenkomen de normale douanerechten en heffingen die ten aanzien van derde landen gelden, toegepast (5).

Dit Protocol heeft enkel betrekking op het handelsverkeer, en waarborgt

(1) Het E.G.K.S.-Verdrag bevat ook een dergelijke regeling: par. 22 van de Conventie met betrekking tot de Overgangsbepalingen; VAN DER MENSBRUGGE, Y., E.G. en D.D.R., het Protocol betreffende de binnenlandse handel van Duitsland en het Basisverdrag van 21 december 1972, *S.E.W.*, 1973, 736; TOMUSCHAT, Chr., E.W.G. und D.D.R. - Völkerrechtliche Überlegungen zum Sonderstatus des Aussenseiters einer Wirtschaftsunion, *Europarecht*, 1969, 307.

(2) N.N., Die Entwicklung der Beziehungen zwischen der B.R.D. und D.D.R., 1973, *Bericht und Dokumentation*, 1973, 17.

(3) S.V. nr. 57, Vredeling, *P.B.* nr. 14, 25.1.66., 196.

(4) TOMUSCHAT, Chr., *o.c.*, 308-309.

(5) VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 736-737.

het vrij verkeer van goederen tussen West- en Oost-Duitsland. Het bevat echter geen bepalingen met betrekking op de andere vrijheden zoals vrij verkeer van personen of diensten (6). Deze laatste vrijheden worden voorbehouden aan onderdanen van de lid-staten (7). Volgens artikel 116 paragraaf 1 van de West-Duitse Grondwet bestaat er «nur eine deutsche Staatsangehörigkeit». Volgt hieruit dat het E.G.-Verdrag ook voor Oost-Duitsers geldt? Hierover bestaat er enige betwisting. Sommige auteurs nemen dat niet de algemene Duitse nationaliteit het aanknopingspunt vormt met betrekking tot de regeling van het vrij verkeer van het E.G.-Verdrag, maar slechts het onderdaan zijn van de Bondsrepubliek. Want het is enkel de Bondsrepubliek die het Verdrag heeft ondertekend, en West-Duitsland zelf sluit nu en dan de Oost-Duitsers uit van bepaalde regelingen (8).

Volgens de meeste auteurs echter zijn de Oost-Duitsers ook als onderdanen van de Bondsrepubliek te beschouwen (9). Wel wordt er als voorwaarde gesteld dat deze Oost-Duitsers die van de vrijheden gebruik willen maken, zich op het grondgebied van West-Duitsland bevinden (10). Dus, zolang de Oost-Duitsers in de D.D.R. verblijven, kunnen ze geen aanspraak maken op de voordelen van de Gemeenschap.

Volgens paragraaf 2 van het Protocol is het sluiten van akkoorden door de lid-staten met de D.D.R. een nationale bevoegdheid. De uitvoering van deze akkoorden mag niet in tegenspraak zijn met de beginselen van de gemeenschappelijke markt (11). Deze akkoorden moesten ter kennis worden gebracht van de andere lid-staten en van de Commissie. De mededelingsplicht slaat ook op de Bondsrepubliek, want er staat «iedere lidstaat...» (12). Zo heeft de Bondsrepubliek het Interzonehandelsakkoord van 16 augustus 1960 ter kennis van de Commissie gebracht (13).

Op dit punt is het Protocol nu enigszins verouderd. Sinds eind 1969 valt de handelspolitiek van de E.G. ten opzichte van derde landen immers onder de bevoegdheid van de Gemeenschap en niet meer onder die van haar lid-staten. (zie infra).

Omdat dit Protocol als gevolg heeft dat het gemeenschappelijk buitentarief onderbroken wordt, en deze «open flank» bepaalde gevaren inhoudt, voorziet paragraaf 3 van het Protocol in een vrijwaringsclausule. De lid-staten kunnen bij eventuele moeilijkheden ontstaan uit de handel tus-

(6) JANSEN, B., *E.W.G. und D.D.R. nach Abschluss des Grundlagenvertrages*, Baden-Baden, 1976, 41; TOMUSCHAT, Chr., *o.c.*, 317.

(7) Artikelen 48-66 van het E.G.-Verdrag.

(8) TOMUSCHAT, Chr., *o.c.*, 318 en 326.

(9) KAPTEYN, P.I.G., en VERLOREN VAN THEMAAT, P., *Inleiding tot het recht van de Europese gemeenschappen*, 3^e druk, 1980, 273.

(10) JANSEN, B., *o.c.*, 41.

(11) JANSEN, B., *o.c.*, 35; VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 738; TOMUSCHAT, Chr., *o.c.*, 316.

(12) JANSEN, B., *o.c.*, 42; TOMUSCHAT, Chr., *o.c.*, 313.

(13) S.V. nr. 57, *Vredeling, P.B.*, nr. 14, 25.1.66., 196.

sen een lidstaat en de D.D.R. passende maatregelen treffen. Deze maatregelen kunnen preventief zijn om moeilijkheden te voorkomen. De lid-staten hebben niet de machtiging van de Commissie nodig en moeten de maatregelen ook niet ter kennis van de Commissie brengen, in tegenstelling met de regeling in artikel 115 van het E.G.-Verdrag voorzien (14). De Commissie betreurt het dat de voorzorgsmaatregelen niet ter kennis moeten worden gebracht, want dit had de controle van de E.G. op de handel met Oost-Duitsland efficiënter kunnen maken (15).

§2. Het Basisverdrag van 21 december 1972

De Bondsrepubliek heeft de scheiding van het Duitse grondgebied in twee delen nooit willen aanvaarden. De D.D.R. werd niet als een «staat» erkend door West-Duitsland. De Bondsrepubliek beschouwde zichzelf als de enige Duitse staat. Deze «Alleinvertretungsanspruch» werd in 1969 verlaten ten gevolge van de Ostpolitik gevoerd door de regering Brandt - Scheel (16). Van toen af werd er aanvaard dat er twee Duitse staten bestonden. Maar de Bondsrepubliek bleef aandringen op «speciale relaties» tussen de twee Duitse entiteiten.

Op 21 december 1972 ondertekenden de Bondsrepubliek en de D.D.R. het Basisverdrag (17). Daarin staat ondermeer dat de beide partijen normale betrekkingen van goed nabuurschap zullen ontwikkelen op grond van rechtsgelijkheid, en dat ze elkaars onafhankelijkheid en autonomie in interne en externe aangelegenheden zullen eerbiedigen,... (18)

Het verdrag bevat enkele bepalingen waaruit duidelijk de bekommernis om de twee Duitse landen niet vreemd aan elkaar te laten voorkomen, blijkt: zo is er bijvoorbeeld geen uitwisseling van ambassadeurs, maar van gevolmachtigden; en er wordt een ruime samenwerking op tal van gebieden georganiseerd. Ook werd er bepaald dat bestaande internationale verdragen of overeenkomsten onaangeroerd bleven voortbestaan, dus het Protocol over de binnenlandse handel van Duitsland eveneens.

Nergens is er sprake van een invoering van douanerechten tussen de twee Duitse staten. Ook heeft men vermeden te praten over de nationaliteitskwestie en over een de jure - erkenning van de D.D.R. door de Bondsrepubliek.

Toch houdt dit verdrag de aanvaarding of zelfs de de facto - erkenning van de D.D.R. in (19).

(14) TOMUSCHAT, Chrs., o.c., 113; VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 738-739; JANSEN, B., o.c., 27.

(15) JANSEN, B., o.c., 40.

(16) BIRNHAUM, K.E., *East-and West-Germany A modus vivendi*, Westmead, 1973, 29; VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 741.

(17) Het Grundlagenverdrag.

(18) VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 742 en 743.

(19) VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 744.

Het sluiten van het Basisverdrag en de evolutie van de handel tussen West- en Oost-Duitsland hebben bij de andere lidstaten wel enige deining doen ontstaan. De laatste tijd was het handelsvolume namelijk flink gestegen. Elke stijging van de uitvoer van West-Duitsland naar de D.D.R. beperkt de uitvoer van de andere lid-staten naar de D.D.R. En elke invoer door de Bondsrepubliek van goederen uit de D.D.R. betekent een inkrimping van de leveringsmogelijkheden van de overige lid-staten aan West-Duitsland (20).

De andere lid-staten vonden dat deze regeling die zowel West- als Oost-Duitsland bevoordeligt, nu moest worden aangepast aan de nieuwe situatie. De D.D.R. is nu immers nog meer een «derde land» geworden, en de grondslag van de regeling was juist dat de twee staten geen vreemde staten waren en dat ze speciale relaties onderhielden (21).

Op een desbetreffende vraag heeft de Commissie geantwoord dat het Protocol tot doel had om elke beklemtoning van de verdeling van Duitsland ten gevolge van de tenuitvoerlegging van het E.G.-Verdrag te voorkomen en dat deze doelstellingen nog steeds bestaan zodat het Protocol niet hoeft gewijzigd te worden (22).

§3. De Duits - Duitse handel nu

Om te vermijden dat produkten van Oost-Duitsland de markt van de Gemeenschap overspoelen, heeft de Bondsrepubliek de volgende maatregelen genomen:

De produkten uit Oost-Duitsland mogen de Bondsrepubliek slechts binnenkomen

- binnen de grenzen van een contingentering

- op vertoon van een speciale door de Bondsrepubliek afgegeven vergunning

- tegen de prijs die voor hetzelfde produkt op de West-Duitse markt geldt. (23)

Wat betreft de vaststelling van oorsprong, kan de Bondsrepubliek bepalen op grond van welke criteria de goederen in de D.D.R.-gekocht, kunnen worden beschouwd als «te zijn geproduceerd, verkregen of vervaardigd in Oost-Duitsland» (24).

Het betalingsverkeer tussen West- en Oost-Duitsland gebeurt uitsluitend langs bilaterale verrekeningen, dus volgens het «clearing»-systeem, tussen de « Deutsche Bundesbank» en de Staatsbank van de D.D.R.

(20) VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 745.

(21) ZORGBIBE, C., *L'Europe de l'Est face au marché commun*, Parijs, 1970, 64.

(22) S.V., 485/72, Vredeling, P.B. nr. C. 57, 17.7.73; VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 747.

(23) S.V. nr. 283/79, Debré, P.B. nr. C. 265, p. 5, 23.7.79; VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 737; N.N., *Die Entwicklung... 1969-1976*, o.c., 20.

(24) VAN DER MENSBRUGGE, Y., o.c., 737.

De betalingen van West-Duitse importeurs van goederen uit de D.D.R. komen op de credit-zijde van de rekening van de Staatsbank van de D.D.R., en wel in verrekeningseenheid (V.E.) uitgedrukt: 1 V.E. = 1 D.M.

De Oost-Duitse leveranciers worden uitbetaald in de Mark van Oost-Duitsland.

Omgekeerd betalen de kopers in de D.D.R. de koopprijs in de Mark van Oost-Duitsland en dit komt op de credit-zijde van de rekening van de Deutsche Bundesbank van V.E.

Aan de West-Duitse leveranciers wordt de verkoopprijs in D.M. (van West-Duitsland) uitbetaald (25).

De beide staten beschikken over een bepaald krediet dat «Swing» wordt genoemd. Tot nu toe heeft enkel Oost-Duitsland van deze «Swing» gebruik gemaakt.

Deze compensatie- en betalings-regeling heeft als gevolg dat tegenover iedere verkoop in de D.D.R. voor een ongeveer gelijkwaardig financieel volume aan goederen moet worden aangekocht. West-Duitsland subsidieert deze aankopen in de D.D.R. jaarlijks met een half miljoen D.M. (26)

Om de West-Duitse handelaars aan te zetten goederen uit de D.D.R. te importeren, voorziet de wet dat, omdat de D.D.R.-produkten reeds met «Duits» aksijnzen zijn belast, de West-Duitse invoerder kan genieten van een extra aftrekpost voor de fiscale voorheffing (27).

Ten gevolge van al deze voordelen bloeit de Duits-Duitse handel meer dan ooit.

§4. Gevaren die de interduitse handel met zich meebrengt

Economisch bekeken is de E.G. ten opzichte van de D.D.R. een vrijhandelszone die geen onverdeeld gemeenschappelijk buitentarief heeft. Want hoewel de partner-staten van de Bondsrepubliek in de E.G. het gemeenschappelijk buitentarief toepassen, past de Bondsrepubliek dit niet toe ten opzichte van de D.D.R. Op de handel tussen de Bondsrepubliek en de D.D.R. worden er namelijk geen douanerechten of heffingen toegepast. Dit houdt vele gevaren in, want als goederen uit derde landen langs deze opening in het gemeenschappelijk buitentarief in de Bondsrepubliek geraken, komen ze terecht in het stelsel van vrij verkeer en kunnen de concurrentie op de gemeenschappelijke markt verstoren.

Typisch in deze kontekst zijn de problemen die zich hebben voorgedaan bij de export van Zwitserse kaas naar de D.D.R. Deze kaas werd in de D.D.R. gesneden en verpakt en aan West-Duitsland geleverd, natuurlijk

(25) N.V., *Die Entwicklung...* 1969-1976, o.c., 20; JANSEN, B., o.c., 54 en volgende.

(26) N.N., *Duits-Duitse handel bloeit meer dan ooit*, ook dankzij wetgeving Bonn, *De Standaard*, 23.3.81.

(27) N.N. *Die Entwicklung...* 1973, o.c., 18. N.N., *Duits-Duitse handel bloeit meer dan ooit*, o.c.,

tol-vrij in 't kader van de interduitse handel. Dergelijke praktijken noemt men «Dreiecksgeschäfte» (28).

Voorts kan de D.D.R. uit derde landen produkten invoeren en zijn eigen produktie naar de Bondsrepubliek uitvoeren zonder douanerechten. Dit probleem noemt men het «Substitutieprobleem» (29).

De andere lid-staten vrezen ook dat deze regeling van de Duits-Duitse handel van de Bondsrepubliek de geprivilegeerde partner van het Oostblok zou kunnen maken (30).

Hoe eraan verhelpen?

Het Interzonehandelsakkoord van 16 augustus 1960 bepaalt dat voor de levering van goederen die noch in de Bondsrepubliek noch in de D.D.R. zijn gewonnen of vervaardigd een afzonderlijke regeling tussen de partijen nodig was. Dergelijke regeling werd, zoals we vroeger reeds zeiden, nooit getroffen (31).

Op de produkten die via de D.D.R. uit derde landen in de Bondsrepubliek worden ingevoerd, wordt door de Bondsrepubliek de normale regeling voor produkten uit derde landen toegepast. Door middel van deze regeling kan men de «Dreiecksgeschäfte» grotendeels verhinderen, maar het substitutieprobleem niet.

En wat betreft de «Dreiecksgeschäfte» moet er worden nagegaan in welke mate de verwerking door de D.D.R. er een produkt «vervaardigd in de D.D.R.» van maakt (32). Zo is het snijden en verpakken van Zwitserse kaas niet voldoende om er een D.D.R.-produkt van te maken (33).

Wat betreft de vaststelling van oorsprong komt het de Bondsrepubliek toe, met inachtneming van het Protocol, de criteria te bepalen welke goederen kunnen worden beschouwd als te zijn geproduceerd, verkregen of vervaardigd in de D.D.R. (34). Maar omdat in de tweede paragraaf van het Protocol staat dat de interduitse handel de gemeenschappelijke markt geen schade mag toebrengen, heeft West-Duitsland dezelfde materiële beginselen toegepast om te komen tot vaststelling van oorsprong als in de Verordening (E.G.) nr. 802/68 betreffende de gemeenschappelijke definitie van het begrip oorsprong van goederen werden neergelegd (35).

§5. Huidige relatie E.G. en D.D.R.

Het communautaire recht heeft zich de laatste jaren gewijzigd. Welke invloed hebben deze wijzigingen op de Duits-Duitse handel en het desbetreffende Protocol gehad?

(28) JANSEN, B., *o.c.*, 57.

(29) JANSEN, B., *o.c.*, 58; VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 745.

(31) VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 736.

(32) JANSEN, B., *o.c.*, 61.

(33) JANSEN, B., *o.c.*, 61-62.

(34) VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 737.

(35) JANSEN, B., *o.c.*, 62-63; VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 737.

De handelspolitiek van de E.G. ten opzichte van derde landen valt sinds eind 1969 onder de bevoegdheid van de Gemeenschap en niet meer onder die van haar lid-staten.

Sinds januari 1975 moeten alle handelsbesprekingen met de landen met staatshandel door de Gemeenschap worden gevoerd (36). Maar in afwachting dat de gemeenschap handelsovereenkomsten sluit met de verschillende betrokken landen met staatshandel, en om de continuïteit van het handelsverkeer met deze landen te verzekeren, heeft de Raad op 27 maart 1975 de autonome invoerregelingen ten opzichte van deze derde landen goedgekeurd (37). Het Besluit van 27 maart 1975 heeft enerzijds betrekking op de vaststelling van contingenten en van andere door de lid-staten in 1975 te openen invoermogelijkheden ten opzichte van verschillende landen met staatshandel voor de produkten die aan kwantitatieve beperkingen zijn onderworpen, en heeft anderzijds betrekking op de vaststelling van de regels en procedures voor eventuele wijzigingen in deze invoerregelingen.

In de lijst van landen met staatshandel is de D.D.R. ook opgenomen, zonder dat hierdoor het voortbestaan van de interduitse handel in 't gedrang komt (38). Enkel paragraaf 2 van het Protocol is nu gedeeltelijk overbodig geworden. Want alleen West-Duitsland kan nog handelsakkoorden met de D.D.R. afsluiten, de overige lid-staten niet meer (39).

Terwijl de Bondsrepubliek met de D.D.R. speciale relaties onderhoudt, is de D.D.R. ten opzichte van de overige lid-staten een derde land. Deze lid-staten passen wel het gemeenschappelijk buitentarief toe op goederen ingevoerd uit de D.D.R.

De vergemeenschappelijking van de handel met de D.D.R. heeft ook als gevolg dat de lid-staten van de E.G., met uitzondering van de Bondsrepubliek, nu voor de uitvoer van landbouwprodukten naar de D.D.R. restituties van het E.O.G.F.L. kunnen bekomen (40). Vroeger was dit niet mogelijk omdat het Besluit van de Raad van 11 mei 1966 bepaalde dat de D.D.R. hier niet als een derde land kon worden beschouwd (41). Maar sedert het principebesluit van de Ministerraad van 14-15 april 1975 kunnen voor uitvoer van landbouwprodukten naar de D.D.R. wel restituties bekomen worden (42).

Wat betreft de uitvoer van landbouwprodukten vanuit de bondsrepubliek naar de D.D.R. kunnen er geen restituties bekomen worden omdat de

(36) N.N., De Europese Gemeenschap en de Oost-Europese landen, *Europa informatie - Buitenlandse betrekkingen*, 26/79, december 1979, 1.

(37) N.N., De Europese Gemeenschap en de Oost-Europese landen, *o.c.*, 4; JANSEN, B., *o.c.*, 82-83; *P.B.* nr. L. 99 van 21.4.75, 7.

(38) JANSEN, B., *o.c.* 82-83.

(39) JANSEN, B., *o.c.*, 112.

(40) N.N., Het landbouwbeleid van de Europese Gemeenschap, *Europese Documentatie*, 2/79, 12-13; Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.

(41) JANSEN, B., *o.c.*, p. 116-117; VAN DER MENSBRUGGE, Y., *o.c.*, 748.

(42) JANSEN, B., *o.c.*, 117.

D.D.R. ten opzichte van de Bondsrepubliek geen derde land is en er dus niet van eigenlijke uitvoer sprake kan zijn. Dit besliste het Hof van Justitie onlang nog in de zaak 23/79 op 27 september 1979 (43): Het begrip «uitvoer» dat voorkomt in de gemeenschapsverordeningen op het gebied van de gemeenschappelijke ordening der markten voor landbouwproducten, is dus niet van toepassing op het goederenverkeer tussen de Bondsrepubliek Duitsland en de Duitse Democratische Republiek (44).

BESLUIT

De D.D.R. is in de zin van het Protocol noch een lid-staat van de E.G., noch, voor de binnenlandse Duitse handel, een derde land, maar voor haar geldt een bijzondere regeling. Voor de E.G. en de lid-staten uitgezonderd de Bondsrepubliek is de D.D.R. een derde land. Op deze relaties zijn de normale gemeenschapsrechtelijke regels toepasselijk.

Het Protocol wilde enkel de Bondsrepubliek ontheffen van de verplichting de communautairrechtelijke regels op de binnenlandse handel van Duitsland toe te passen.

Heel deze regeling is zeer voordelig voor de beide Duitse landen, en kan ook tot misbruiken aanleiding geven. Velen vragen zich dan ook af of de interduitse handel niet ten koste van de overige E.G.-lid-staten gebeurt. Zo zou de vroegere Nederlandse Minister van Defensie Vredeling die zeer geïntrigeerd was door deze situatie ooit gezegd hebben: «Das Milliarden-geschäft zwischen den beiden deutschen Staaten ist in Wirklichkeit ein gigantischer Marshall-Plan für die D.D.R.-mitbezahlt von allen E.G.-Staaten».

(43) Arrest van het Hof van 27 september 1979 in zaak 23/79 (verzoek van het Bundesfinanzhof om een prejudiciële beslissing) Firma Feflügelschlachtereij Freystadt GmbH en Co. K.G., te Freystadt, tegen Hauptzollamt Hamburg - Jonas, in *Jurisprudentie van het Hof*, 1979, 2789.

(44) Arrest van het Hof van 27 september 1979 in zaak 23/79, *Jurisprudentie van het Hof*, 1979, 2803.